

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
De la Ferencz-utca 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la administra-
ția.
Mulțumite publice și Loc de
schit costă fiecare și 20 lit.
Manuscrisurile nu se in-
terpoază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Punși goale.

De Eugen Brote.

Despre fostul ministru de finanțe We-
berle toată lumea crede că este un iscusit
financiar și bun administrator. Nici noi ro-
mânii n'avem nici un motiv a crede alt-
minte. Trebuie însă să ne punem cu toate
ceste întrebarea: cum se face, că după
decăderea acestui iscusit financiar și bun ad-
ministrador dela guvern, visteria statului a
făcut o asemenea goală așa, că succesorul său Lukács,
actualul ministru de finanțe, a trebuit să-și
augureze activitatea sa cu emiteri de
bonuri? Peste 60 milioane de coroane se
au emis în portofoliul ministrului și pe toate
se vânzau, nu pentru a umplea pungile,
pentru a face samă cheltuelilor regulate
de statului. N'a trecut patru luni depline
de la această operațiune și ministrul Lukács
este apăsător de griji nouă. La 1 Iunie
1910 urmează a se plăti cuponul pen-
tru două din rentele numeroase ce avem,
și ministrul de finanțe nu dispune decât tot
de punși goale.

Oricât de iscusit ar fi cineva nu poate
să știe de unde nu este și ministrului nu-i ră-
mâne decât să plece la Rotschild și să se
împrumute. El ia deocamdată una sută
milioane coroane, iarăși nu pentru a um-
plea pungile statului, ci pentru a plăti cu-
ponul dela 1 Iunie și 1 Iulie. Ne oprim la
această? Nu încă. Cu această ocaziune aflăm
câți popoarele, cari gemem supt povara grea
a birurilor, că ministrul de finanțe prevede

pentru anul curent bugetar un deficit de
200 milioane. Va să zică nu numai o ma-
nipulare greșită de bani au stors pungile
statului, ci și o perturbațiune a echilibrului
între venituri și cheltuieli s'a ivit, probabil
nu pe neașteptate, pentru ceice țineau în
mână acele punși.

Politica națională a kossutiștilor și a »ma-
relui« guvern, care s'a prăbușit, s'a ținut cu
multă cheltuială. Poate că a fost un noroc
pentru țară că s'au golit pungile, și că nu
putea să vină tocmai acest »mare« guvern
cu un iscusit financiar în frunte să ceară
parlamentului încuviințarea unui împrumut.
Dar acest »noroc« deschide alte triste per-
spective pentru noi cetățenii. Pe lângă cele
multe neajunsuri, de care a suferit și su-
feră încă țara, se ivește acum altul nou:
desechilibrarea bugetului. De regulă când
ministrii prevăd în decursul anului un de-
ficit și stabilesc suma acestuia, ea la sfârșit
se prezintă în realitate cu mult mai mare
decât a fost prevăzută. Dar nu aceasta
sumă mai mare sau mai mică, de două sau
mai multe milioane, cu care se va încheia
în deficit bilanțul anului curent, formează
partea principală a grijei, ci deficitul în sine.
Țara se află în mari încurcături politice.
Guvernul, chemat a descurca lucrurile, este
lipsit de energia și hotărârea cuvenită în
procedul său. El face un pas înainte și
doi înapoi. Ceea ce el ar trebui să vrea,
o spune numai cu gura jumătate, veșnic
îngrijat să nu-și peardă ceata șovinistilor
pe care se razimă. Nici în lăuntru țării
nici afară de ea nimeni, nici cel mai opti-

mist spectator, nu are siguranța, că guver-
nul actual va scoate carul statului din
noroi.

Nici chiar guvernul însuși n'are încrede-
rea în sine, că și va putea împlini misiunea
până în capăt. Se așteaptă cu oare-care te-
tuei o majoritate în camerele viitoare, pen-
tru guvern. Dar cui are să folosească a-
ceastă majoritate, dacă ea va fi împiedecată
prin o opozițiune numeroasă și puternică
de lucru?

Votarea bugetului și peste tot a legi-
lor financiare se consideră în toate statele
parlamentare de principală manifestație de
încredere a camerelor pentru guvern. Are
să fie cu puțință ca majoritatea așteptată
în noua cameră a deputaților să facă acea-
stă manifestație și să voteze legea finan-
ciară?

Mari și întemeiate îndoieli însoțesc acest
răspuns.

Independenștii vor face toate sforțările
și vor aplica toate mijloacele pentru ca să
împiedece guvernul în trecerea marelui hop
al bugetului. Dar precum se știe, nici ma-
joritatea așteptată nu este unitară și închie-
gată. Ea are două capete vizibile pentru
toată lumea. Oricât de drăgostoase ar fi
declarațiunile ce și le fac unul altuia în fața
publicului, oricât de multe silințe și-ar da
aceste două căpetenii, pentru a reduce dife-
rențele politice între ele, este clar pentru
ori și cine că Khuen vrea în urma urme-
lor să scape de Tisza și să rămână el sin-
gur stăpân pe teren.

Însă nici Tisza nu vrea altceva decât să

Senin.

La zarea largă ce se pierde, în blând amurg de primăvară
Privesc cu ochii'n rătăcire căsuța ei de lângă moară,
Și aștept pierdut icoana vie a mult visatului noroc
Și mi plămădesc o nouă viață cu grai vrăjtit de prooroc.

Devoase vremi se spulberară, iubiri se spulberară'n vînt
Și dorm aducerile-aminte în sufletu-mi, ca într'un mormînt,
Ca un străin privesc la mine... simt răscolit avîntul meu:
De ce să cerc să bat zădarnic la poarta zăvorîtă greu?

În glasul ploilor de veghe eu par că simt înfiorarea
Iubirii mele, cum străbate ca un oftat prelung cărarea, ?
Dar să'ci ce se îndoaie spre șoptitoare unde crește,
Îmi pare caldă închinăciune a mândrei cum îmi dă binețe.

De'nșiră pe rând trecutul, iubirile de-odinioară
Și par așa pustii și sarbezi în fața vrăjei dela moară,
Ca par'că nici nu-mi vine a crede că sînt pribeagul de
laltcînd,
De ce s'a 'ndrăgît cândva de-o fată și-apoi s'a pomenit
cîntînd...

Sînt beat de norocirea nouă, ce stă ascunsă lângă moară
Și simt beția cum plutește și'n florile de primăvară.

C. Ș. Făgetel.

„Csardas“. *)

Ciarda în flacări a înăbușit pentru câteva zile
dușmănia opiniei publice din Viena, care se ocupă
atît de bucurii cu tot felul de clevețe, luminată
fiind de-o rază sângeroasă. De răsunetele cata-
strofei dela Ökörítő sînt pline toate cafenelele,
toate ziarele, și stărnesc o milă fricoasă în ini-
mile tuturor danșatoarelor aprinse, cari, eșind
de-odată cu Paștile din »Valzertranzmul« carnea-
lului, se pomenesc acum în fața unei reprezen-
tații de vals macabru, simt cum le cade tavanul
asupra capului desvîlit, se cred o clipă, închizînd
ochii, în prada morții, despre care au cetit, par-
c'ar fi și ele între cele două-sute-cincizeci perechi
înădușite și arse în valurile voluptății, în pașii
molatici al valsului — dătător de moarte. Viena
s'a cutremurat atît de mult, încît uitase ura de
veacuri împotriva Ungariei, și cu ajutorul unei
depeșe de condoleanțe s'a întîmplat o ciudată îm-
păcare.

Ura Vienii în contra Ungariei e personală, și
în unele privințe misterioasă. Fără îndolală, din
pricina centralizației neisbatite, și din pricina Bu-

*) Cam întîrziat, ziarul napolitan, «Il Matino» publică
din peana corespondentului ei din Viena, profesorul Scar-
foglio, un articol despre tragedia din Ökörítő — cum
zice ziarul italian lui Ökörítő, aproape un cuvînt indic.
Pentru noi nu e tîrziu nici acum să-l cetim în traducere.
Nu e tîrziu mai ales pentru acei, tot mai mulți, ai noștri,
cari sînt pe față sau în taină, admiratorii culturii, «vieții
sociale» maghiare. Din acest articol pot să vadă ce îm-
presie face acea viață socială până și asupra napolitanului,
socotit ca un tip de «farniente». Astăzi nu se mai scriu
fabule — morala trebuie deci scoasă din articole de ziare,
ca și acesta. — S. C. D.

dapestei, Viena nu e cea mare capitală ce-ar pu-
tea să fie. Budapesta l-a răpit și dreptul de cea
din urmă poartă înspre orient, o tendință, ce
costase odinioară mult sînge și multe asedii, iar
acuma ar putea da mult profit și mult nimb.
Pricini ca acestea sînt însă mult mai șubrede, de
cît să poată deveni sentimentul comun al ma-
selor.

Viena urește mai mult din instinct, și nu și
ascunde ura, ba chiar o arată, o scrie prin ziare,
o spune în adunări publice; Ungaria, de altă parte
cunoaște bine ura asta, dar un anumit sentiment
de superioritate, și o răbdare trează o împiedecă
par'că, a se răsbuna.

Nu l'asta povestea veche, cu înțeleptul și ne-
bunul? Toate persoanele serioase se simt jignite
de felul cum cele mai puțin serioase nu le iau
în seamă seriozitatea lor. Asemenea cu aceasta,
întru cîtva, e între Viena și Budapesta; așa era
și mai e chiar și acum între Napoli și Milano.
Bine înțeles e vorba de felul de simțire al oa-
nelor, nu de raportul oficial, sau de acele per-
soane cari își uită firea, îndată ce devin oficiale.
Milanezul, cînsit scrutător al greutăților vieții,
totdeauna se indigna de felul ușuratic cum me-
ridionalul privește în viltor. Meridionali totdeauna
își făceau milă, în bătae de joc, de milanezul, sau
torinezul, veșnic încurcat în dăraveri, în demnitate
și, se zicem, în igienă în partea celor de nord
și un dispreț îndărjit, cândva, din partea celor
de sud un dispreț vesel, hazliu, care făcea mult
năcaz. Astăzi cerul se mai înseninează: nordicii, îm-
bogățiți, își dau seama, că veselie meridionaliilor
își are și în partea ei bună, în echilibrul intelec-
tual și dacă nu de alta, dar pot să profite ei de

dovedească Impăratului, că este peste putință ca programul guvernului, ce ține loc unui mesagiu regal, să fie realizat în forma în care a fost prezentat. Pot să fie Khuen și Tisza în deplin acord asupra budgetului, dar dacă situația politică în noul parlament s'ar prezenta astfel ca guvernul Khuen să cadă încă pe chestiunea budgetului, bunul său amic Tisza nu va lipsi a-i ușura această cădere. Și o altă împrejurare mai trebuie trasă în socoteală. Cercurile financiare, chemate a judeca situațiunea politică a Ungariei, își dau pe deplin samă de importanța problemei naționalităților. Se spera că contele Khuen, va da cel puțin o îndrumare pentru o soluțiune norocoasă a acestei probleme. Până acum aceste speranțe nu numai că nu s'au întărit, ci slăbesc încet.

În fața acestor împrejurări reale, pungile goale, deficitul mărturisit de ministrul de finanțe și creditul statului, lămuresc pe deplin situațiunea financiară viitoare a țării. Actualul guvern nu poartă nici o vină nici de pungile goale, nici de deficit, dar cu toate aceste ele au să apese greu asupra lui. Mai greu vor apăsa însă asupra țării, care după toate prevederile, are să mai treacă prin alte două faze de crize, complicate de aici încolo și cu deranjeri serioase în finanțele statului.

Ziua de 3/16 Mai sărbătoare națională. În numele coloniei române din Viena li s'a adresat celor doi mitropoliți și celor cinci episcopi ai noștri din Transilvania și Ungaria, următoarea cerere:

Excelența (Ilustritatea) Voastră! Indemnați de o necesitate, ce se resimte în viața de continuă dezvoltare culturală a poporului nostru și apreciind cu tot respectul flesc larga ocrotire și părintească bună-voință, care o arătați față de orice manifestare susfletească încrezute Excelenței (Ilustrității) Voastre, venim să vă adresăm o fiască cerere, care nu este nouă, menită poate să descopere naivitatea unora și nepăsarea celorlalți, nici o dorință exprimată numai efemer,

risipa bănească a acestora. De altă parte meridionali încep a înțelege tot mai bine, că sânguința celor dela nord poate să fie de folos, punând în valoare genialitatea din sud, plasată până acum în glume sau în interpretări fantastice.

Cam același e situația și între Viena, sau germania în genere, și între maghiari, cu deosebirea, că, fiind aici două neamuri cu totul divergente, micile frecări se pot intenți, prefecându se în adeverată ură de rasă.

Dacă noi, din catastrofa dela Messina, ne am ales cu o singură mângăiere (un mic mărăgăitar în imensele ruine), anume cu convingerea, că toate națiunile de pe pământ au inimă pentru rassa noastră, și durere pentru restrîcțiunea noastră — Ungaria s'a ales și ea din funesta catastrofă dela Okorită cu o depeșă de condolență din partea orașului Viena, și o comentează cu mirare și cu bucurie. Iți vine să crezi că-i vorba de două națiuni surori.

Pe un minut îți venea să crezi că cele două națiuni sânt numai politicește divizate, iar ura poporului a fost numai închipuită: în mânia lor oarbă au tras un zid între ele, și-acuma se întărită dia pricina zidului...

Dar echilibrul acesta nu e stabil. E numai un echilibru produs de două desequilibrări.

Adevărul maghiar nu e european. Recunoaște în sfârșit chiar și știința acest adevăr de mult simțit de oricine vrea să călătorească prin Ungaria — și a clasat pe maghiar la rasa tatară, formând un ostrov părăsit în marea arică, ce năpădește toată Europa. Cine vrea să cunoască repede calitățile dominante ale rasei, să-și aducă aminte

fără de formă și termen hotărît — pium deslăsură —, ci ea preocupă astăzi toată viața poporului nostru, într'a cărui suflet se oglindeste anume fapte și clipe din trecut.

Colonia și tinerimea română din Viena, a hotărât la serbarea ținută pentru comemorarea zilei de 3/16 Mai a. c. să vă adreseze această cerere și ne a rugat pe noi să aducem la cunoștința Excelenței (Ilustrității) Voastre, rugându-vă, să bine-volți a dispune, ca în tot cuprinsul măritei eparhii, ce păstoriți, să fie serbată ziua de 3/16 Mai cu evlavie în suflete și cu aceea bucurie în inimi, ce o împărtășește o zi de sărbătoare fiecărui creștin. În toate bisericile noastre să se roage cu parastas pentru sufletele părinților noștri, cari s'au adunat în ziua aceasta pe câmpul libertății, — iar în școlile noastre să fie tălcuită însemnătatea acestei zile odraslelor, ce cresc în limba și legea românească, — sperăm și credem, că modesta noastră ce ere nu va avea de întâmpinat greutate. — Sfânta noastră biserică ne impune să ne rugăm pentru sufletele celor adormiți, și fără îndoială, — mai aleasă, mai ferbinte, mai cu bună mireasmă va fi rugăciunea pentru acei părinți ai noștri, cari cu ca petele descoperite au afirmat în aceea zi măreață neatărnarea bisericii noastre și au preamărit ca niciodată până atunci și de-atunci, acest așezământ sfânt al nostru. Ei au arătat atunci valoarea noastră ca popor, că vrem să trăim în pace și armonie cu celelalte popoare, și mai presus de toate în libertatea de aur a conștiinței noastre. Au jurat credință împăratului și patriei, națiunii, legii și limbii noastre românești și ca un simbol văzută, acela ce a reprezentat această adunare, — asupra capetelor lor a filșat lângă flamura românească și cea a stăpânitorului țării. a Impăratului.

O zi însemnată din trecut, e pentru fiecare popor înaintat o serbare istorică — culturală. Precum pietatea față de trecut este podoaba culturii unui popor, tot așa și lipsa acestei pietăți este sfidarea celor mai sfinte sentimente, — este un semn vădit, al unei desăvârșite inconștiențe. Din aceste considerațiuni, am îndrăsnit a vă adresa această umilă cerere în speranța, că veți binevoi a da rezolvirea, ce o așteaptă fiecare credincios creștin și bun fiu al națiunii noastre. Ai Excelenței (Ilustrității) Voastre supuși fii sufletești: Viena, 18/25 Mai 1910. Dr. Lazar Popovici, medic. Dr. Ambrosiu Comoroșan, avocat. Dr. Iosif Turcu, medic. Dr. Emanuil Doctor, medic. Gheorghe Vitencu, tipograf. Toader Seleșianu, proprietar de pension. Nicolae I. Russu, student exp. A. Dosoftei, stud. exp.

numai, că în o vreme îi chema huni, și să se gândese la poveștile cu Attila.

În urma lungului... popas pe șesurile dinărene, maghiarii nu s'au schimbat de loc. După câteva pribegiri de jăfuire, iară și iară se întoarseră pe acelea șesuri, întinseră corturile, și stătură locului. Aveau tot ce le trebuia: câmpuri pentru cai, și dușmani pentru a se bate. Stând locului se îndeletniciră și cu lucrul câmpului; aveau doar pământuri întinse, ca marea fără valuri. Seara, unul sau altul din hordă începea un cântec în ușa vre-unui cort, alt artist s'apuca să scobească uneltele de lemn și să le văpsască. Asta era viața lor, asta era arta lor; nu a crescut și nu s'a complicat

Smalțul de civilizație, care i-a copleșit până și pe Negri, de pielea maghiarului nu se prinde, sau și dacă se prinde, îndată ce s'a urcat pe cale și pornește în spre vinețea cerului, iarăș se desprinde. Străinul îi pare nevrednic de neamul lui.

Pusta la conservat în toată ființa lui; ia apărut interesele și astfel i a păstrat toate greșelile și virtuțile, toată simplitatea și logica sa.

Pusta se chiamă câmpia fără de piatră. Toată Ungaria locuită de maghiari e așa, căci munții din nord sânt locuiți de slovaci, coastele mării de croați, munții din răsărit de români. Un șes fără variație, pe unde stradele nu se deosebesc de câmp, nefiind acoperite cu piatră, iar casele sânt de-o culoare cu pământul. Pe vremea când nu erau încă trenul, birjarul mâna mai bucuros pe câmp, numai ca să scape de praful ce se înălța pe drumuri până la un metru. Nu ai nici un punct de orientare pe pustă; nu știi unde-i

Scrisori din

Serbarea Sf. Metodie și amintirilor. — Dela Academia și propaganda

Poate nicăiri ca în România cură de mai multă libertate, nesupărați de nimeni școlile pot cultiva limba lor, pot învăța, ba chiar și politice. Așa cele mai bine organizate societăți sediul la București. Nimenea de toate acestea, atâta vreme nu amenință siguranța statului frumos — e că acești străini cum vor pe eroii lor naționali.

Eri a fost ziua patronilor Metodie și Chiril. Colonia bulgară zi cu o solemnitate deosebită cum Bucureștenii sânt dintre oameni, au azistat mai mulți români. Preoții dela capela din Calea luminei și ai creștinismului la. Într'un frumos pavilion împodobit cu drapele bulgare și cu porțelari s'a făcut sfințirea apei, în cietății bulgare Bratsstov, de Kar discurs, în care a arătat importanța pentru popoarele slave și pentru cial. Corul elevilor dela școala Șum-Marișe, iar muzica lor cântece naționale bulgare și — teaptă-te române.

O serbare frumoasă, o serbare străinii numai în România po Bulgarii ar putea lua pildă de domnește aici. Căci dintre toate canice singuri ei par a fi imitari vinismul și intoleranța de rasă persecuțiunile în contra români cu moartea pe pașnicii locuitor tucaia, cari voiau să ridice un pentru dânșii.

Într'una din scrisorile trecute a pre înființarea societății Cultură ființată la Târgoviște, din inițiativa bați de inimă. Noua societate, al conservarea vechilor rămășiți de tri, a fost inaugurată ieri supt preștelui de Dâmbovița, Dimitriu. Să pusă supt auspiciile Altețelor lor, dinand și Principesa Maria. Com

apus și unde-i răsărit. Maghiarii trat instinctul de orientare. La curiți feciori maghiari, când e vorba cunoașteri de teren; aceștia n'au

Cine cunoaște l'godna de sângă cu marea oltare marinar îmbătărită lui, poate să și închipue ciudata de pe maghiar de marea lui uscată. E deseavârșită, care l'a izolat timp de de restul Europei, înconjurându se neînțeleș față e lumea din vecinți. În talna dragostei sale și al simțit perioritate. Chiar și azi, când ar străină a năpădit pe teritoriul maghiar, iar ovreii sânt cât pe aci asupra teritoriului material, maghiar bă, nu poate să se schimbe, și mai are nici vreme de a se schim războinice de odinioară, acumă se supt influința bogăției pământului ușoare.

Maghiarul a devenit om de socie celeaș impulsuri, cari au adus epoca ceză, după luptele religioase. Astă ghiaului are doi poli: dragostea Dragoste educată, muzică sălbatică se desfășură, una însoțită de ce

Nu e un loc de bal. Se poate vărutul parlament al adevăratului p. Aci vin călare sau pe tren din metr depărtare. Se adună în cas care vinde de toate, se coboră în mare, unde se dă jocul. Fîind cu țigani încep valsul (!); vărtejul se

uit din d-nii I. Al. Brătescu, Voinești, B. Di-
tropol, Baranya G., Cair, V. Drăghiceanu, N. Chi-
scu și din învățătorii Conducăteanu și Constan-

Pentru lucrările societății să poată urma după
plan unitar, dl prefect Dumitriu a fost ales
secretar perpetuum al societății. In societate au
fost aleși ca membri de onoare mai mulți frun-
tași ai vieții culturale din România, între cari
amintim pe d-nii Spiru Haret, Al. Vlahuță, N.
D. Onciu, Dna Eliza I. C. Brăteanu și
G. Văcărescu. Tot ca membru de onoare a
fost ales și A. S. R. Principele Carol.

Din primele lucrări ale societății amintim deo-
dată un catalog al tuturor monumentelor is-
torice din județul Dâmbovița. După alcătuirea
acestui catalog se vor discuta măsurile, cari trebuie
să se ia pentru a se împiedeca distrugerea a tot ce
rămasese de strămoseși. Se va face apoi un
plan de țesături și cusături românești. Se vor
face conferințe, arătându-se publicului însemnă-
rea rămășițelor istorice, precum și frumusețea
artelor noastre naționale.

Având în vedere faptul că din societate fac
parte atâtea mari personalități ale neamului nos-
tru, nu ne îndoiim că activitatea ei va fi dintre
cele mai bogate.

O interesantă comunicare a făcut dl Iacob
Negruți în ședința de ieri a Academiei române.
El a vorbit despre «Stihuirea relativă la viața și
partea domnului Moldovei, Grigore Ghica». După
scurtă povestire a faptelor cari s'au petrecut
înă la moartea acestui patriot vevod, arată cum lui
datoră în parte crearea unui curent favo-
abil unirei celor două principate românești. El a
fost victima patriotismului său desinteresat, ucis
de mișelește de Turci. In stihuirea, pe care o
comunică membrilor Academiei se cântă faptele
acestui mare român. Dl Negruți este de pă-
rere că stihuirea se datorește bunicului lui Mi-
hil Kogălniceanu, bunului patriot Enache Kogăl-
niceanu. In introducerea se fac interesante reflexii
pe privire la zădărnicia vieții omenești. Tocmai
faptul acesta ne face să credem că acea atribuire
poate fi un produs al poporului.

Tot în ședința de ieri s'a citit și o scrisoare a
carului dela Orade, Vasile Mangra, prin care
se cere să i se scuze absența dela ședințe,
de oarece a fost împiedecat de cauze neprevăzute.
Scrisoarea fost luată la cunoștință.

E vorba că localul Academiei, de oarece a de-
venit neincăpător pentru multele i servicii, să fie
mărit. Spre acest scop a și fost numită o comisie,
care să studieze această chestiune.

Cum de s'au adunat în sălucianul prăpădit
din Tolso, tocmai o sută de perechi elegante?
Cine știe. Desigur din toate părțile, și sânt scl,
ca să joace. Joacă până 'n zori de zi. Muzica
nu înceată o clipă; vals după vals! Țiganii au
un fior particular în arcușul lor. Dimineața, cine i
poartă se duce să se cuice, la prânz se scoală
și se coboară 'n sală, unde găsește ceata îm-
punită dar gălăgioasă, și iar se avântă în joc.
Care-i stăimând mânăncă; stau la masă cu pe-
rechea. Cu toții sânt împrieteliniți de aproape, nici
unul nu pizmule norocul celuilalt, fiecare-și îm-
preună dorurile lui în curentul comun de galan-
tețe, ce se 'ndreaptă către cucoane. Se 'nserează,
și ei încă tot danțează, csárdás (1) dăinuște
pentru zile sau o săptămână, sau o lună, până ce
pleacă și cea din urmă păreche, îmbrățișând cu
jale pe stăpânul casei. Așa-i viața, în cea mai
mare parte din Ungaria. Traiul e iertin, viitorul,
nu e înorat de griji, prezentul deci e fără seamăn
de desfătător.

Extra Hungariam non est vita, si est vita non
est ita... zic maghiarii, a căror vorbă era, de dra-
gul elegant, până mai acu cincizeci de ani, la-
lăncăscă. Nu-s numai oamenii naturei, ci mai au
și o natură specială. După femei, li-e dragă mu-
zica, dar cum înțelegem noi oarianii «a iubi mu-
zica», și cum înțeleg maghiarii! Noi mergem la
teatru, și apoi fluerăm motivele; sântem gravi și

In ședința din urmă a consistorului superior
bisericesc, dl ministru Haret a făcut interesante
declarațiuni în ce privește propaganda catolică
în România. Dl Haret a arătat că, oricari ar fi
sforțările catolicilor, propaganda lor nu va putea
câștiga teren în România. In trecut catolicii au
mai făcut dese încercări de a atrage pe români.
Aceste încercări au rămas însă zădarnice. In tim-
pul domniei lui Lascu Vodă s'a înființat în Ro-
mânia un ordin al Ionaniților. Dar propaganda
acestora n'a avut nici un rezultat favorabil catolice-
ismului. Dacă autoritățile române se opun pro-
pagandei, aceasta o fac spre a evita orice turbu-
rări, cari ar putea fi provocate de acești străini.
In ziua, când s'ar începe trecerea poporului ro-
mân la altă religie, ar fi amenințată și existența
statului român.

Catolicii și orice altă confesiune se bucură de
toată libertatea cultului lor. Să nu încerce însă a
converti pe alții. Propaganda din ultimul timp a
avut o urmare bună: A deșteptat interesul so-
cietății pentru religia strămoșească. Familia va
trebui deci să se ocupe mai serios de infiltrarea
credinței ortodoxe în tinerele generații. Și-atunci
orice propagandă va rămânea cel mult ridicolă.
Toată societatea e chemată a da ajutor celor cari
luptă pentru păstrarea ortodoxiei.

«Am rămas 1500 de ani în această lege —
încheie dl Haret — și tocmai acum să ne temem?»

Coresp.

Scrisori din Craiova.

12 Mai 1910.

Comemorarea lui Bjornson. — Serbători-
rea lui 10 Mai. — Numirile dela Teatrul
Național.

Dl D. N. Ciotori a vorbit la a șaptea șezătoare
liberă a Cercului Cultural din Craiova, despre
scriitorul norvegian Bjornson. Se știe că dsa
este cel mai bun cunoscător al literaturii scandi-
navice, din care ne-a dat în românește două vo-
lume: *Veselus Strenghar* de Bjornsterne Bjornson
și *Sinnöve Solbakken* precum și legendele lui Isus
Christos de S. Lagerlöf, publicate în reviste.

Rolul covârșitor pe care l'a avut Bjornson în
viața politică și socială a Norvegiei, acest țaran
născut și crescut la fiordurile nordului, iubitor al
păturii din care s'a ridicat, iubitor al dreptății și
biciuitor cumplit al nedreptății ce-au avut de în-
durat popoarele subjugate, a format prima parte
a conferinței pe care dl Ciotori a înfățișat-o cu
toată căldura, scoțând în evidență figura lumi-
noasă de apostol îndreptător a lui Bjornson.

Conferențiarul a arătat care era situația litera-
turală nordică la începutul secolului al 19-lea, când
romantismul stăpânea ca și în celelalte state ale
Apusului.

Bjornson a dat naștere unui curent literar, cu
totul nou, care avea să lupte cu o sumă de pre-
judicăți, până ce puterea talentului său a pus stă-
pânire deplină pe conștiința și gustul publicului.
Din lumea simplă și umilă a țărâniei, Bjornson
reușește să creeze caractere pline de viață, să
scoată în evidență o lume nouă, atât ca gândire
cât și ca alcătuire etnică. El a fost un scriitor
moralizator, un scriitor evlavios care 's învăță po-
porul să creadă în puterea divină. Și'n timp ce
Ibsen creiază conflictul dramatic, de bună seamă
conflict motivat și inevitabil, în felul cum pre-
zintă teza prin părăsirea căminului conjugal de către
Nora, Bjornson îi răspunde prin scrieri tot așa
de motivate, cari au însă o parte pozitivă, o cale
de urmat întru îndreptare.

Luptător vajnic până în cele din urmă mo-
mente, apără'or, între altele, și-al românilor de
supt coroana Habsburgică, el neînvingul, care a
trecut peste toate obstacolele ivite în cale, omul
spre care așintise ochii unei lumi întregi, cade bi-
ruit de pute ea boalii, împărțit de dragostea
nemărginită a poporului său, de dragostea unei
lumi întregi.

Și astfel se duce totuș rămânând între noi, U-
riașul dela nord, pentru care în cuta sufletului
nostru se păstrează un loc de pioasă amin-
tire.

Dl D. Tomescu, un măestru în ale cetitului, a
cetit bucata «Misterul unei vieți» tradusă de Dl
Ciotori din Bjornson.

Sânt sărbători, pentru cari poporul păstrează
cea mai mare religiozitate, chiar și atunci când
în ele nu sânt trecute în calendarele bisericesti.
O astfel de zi este sărbătoare națională 10 Mai
Copilăria tuturor a fost alintată de farmecul su-
netelor de fanfare, de decorul strălucitor care a
împdobit stradele în totdeauna când s'a sărbăto-
rit această zi de reînviere națională. Lumea ma-
halalelor se îngrămădește ca un furnicar spre
centrul orașului și-n această atmosferă de ves-
elie exuberantă își petrece poate cea mai senină
clipă de sărbătoare.

La Craiova 10 Mai a fost sărbătorit după toată
cuvința. La serbarea dela Liceu a vorbit pro-
fesorul D. Cosmoc. Orașul a fost pavoazat cu
mult bun simț artistic. Defila ca s'a urmat timp
de mai bine de o oră. Veterani olteni au fost
între rândurile soldaților.

U'avem destulă inimă pentru ca să nu facem ne-
conținut deosebire între muzică și muzică. Ma-
ghiarul nu face deosebire. Inima lui întinsă ca
o strună de vioară-e în vibrațiune intimă cu va-
lurile muzicii, cu acea muzică particulară a lui,
ce nu se poate uita. Un mic cântecel îl învăpă-
lază, ca și pe napolitanii noștri. Maghiarul
se pune de două ori în fruntea țiganilor: când
e foarte trist și când nu mai poate de bucurie.
Când e stăpânit de acel pathos ciudat ce trebuie
să fie comentat sau alinat. Ch'amă în o cafenea
retrasă o ceată de lăutari și le poruncește să
cânte. Stă într'un colț, și ascultă lăutele toată
noaptea, în zori de zi le dă țiganilor tot ce are
pe el.

Nu arareori un sărac dă douzeci de coroane
pentru un cântec, nu arareori unul care se rui-
nase în noaptea acela, dimineața dă țiganilor cea
din urmă mie de coroane, și nu crede că a dat
prea mult.

Altădată țiganii cântă pe deageaba. O fi ceva
tainic în muzica asta: adesa țiganul îmbogățit
din arcușul lui, își prăpădește iar averea, lăsând
să-i cânte lul acuma, tovarășii lui săraci. Povestea
se repetă, iar filastrul va zice: «da nu și poate
cânta el însuși?» Pe semne, nu. Oameniiăștia
nu rād și nu-și bat joc, după ce rămân el de
el; cred sincer în meseria lor.

Acuma altă flacăra a îngropat în acelaș mor-
mânt trei sute de astfel de cavaleri, unici în fe-
lul lor, cari în veacul burgheziei duc încă tot
viața veacurilor trecute; supt tăciunii sărăitorii a
bărnelor infocate și-au găsit mormântul într'un
vârtej de vals macabru. Păreche a căzut peste
păreche, țiganii, stăpânii inconștienți al tainei din
inima lor, au perit împreună cu ei.

Ce o să spună în fața strămoșilor huni? Că
pentru un maghiar e cea mai frumoasă moarte cea
de pe ca', sau acela în farmecul unui vals în-
vârtindu-te amețitor și fără de'ncetare, și zbu-
clumându-te în lanțurile unei muzici, din care
nu se poate desface inima, și nu se pot înfrâna
pornirile, oricât de cu pași repezi ar înainta pe
lângă tine civilizația. O să mai spună strămo-
șilor huni multe povești de acestea, și-i vor face
să se mire, și să-și aducă aminte de valsul cel-
dantăseră dânsii odinioară dela un capăt al Eu-
ropei până la celalalt, făcând o parjoală și mai
mare.

Nemții realiști, o să vorbească în acelaș timp
de neobservarea prescripțiilor polițienești... și vor
trimite depeșe de condoleanțe. Ce să le faci,
două rase cu totul deosebite, și-o deosebire care,
învecinată, se poate observa aci mai mult decât
orișunde!

Paolo Scarfaglio.

Gulere și manșete mai frumos cură-
toare fabrica de spălat cu aburi

UNIÓ

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102.
Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

Numirea noului director la Teatrul Național a avut darul să stârnească o mulțime de nemulțămiri. Presa locală a atacat într'un chip violent această numire pe care o socotește ilegală pe motiv, că directorul n'ar îndeplini însușirile cerute unui conducător al unei așa de alese instituțiuni culturale. Dacă ar fi simple atacuri opoziționale n'ar fi nimic de zis. Ele au însă la bază și un sămbure de adevăr. În comitetul de lectură sânt numiți oameni, cari nici nu vor ști ce înseamnă literatura. Și vai, pe când în capitala Olteniei se petrec asemenea lucruri la Iași în fruntea Teatrului Național stă cel mai mare nuvelist al nostru, Mihail Sadoveanu.

C. Ș. Făgețel.

Morții Țării-Oltului.

Turneul sângeros a lui Verner Gyula. — Cinci nevinovați împușcați. — Patru morți și îngropați.

— Raport special al »Tribunei«. —

Sâmbătă 21 Mai 1910, a fost ziua nefastă, în care arma ucigătoare a slujbașilor stăpânirii, a îngrășat pământul oltenesc cu sângele nevinovat al bravilor tineri din Mărgineni, al bravilor nepoți ai *Baronului Urs*, cel mai viteaz general al împărăției. Patru morți îngropați și un greu rănit în spitalul Făgărașului, a cărei viață abia de mai fălăie în zdrobitele oase.

Turneul.

Pe ziua de 21 Mai, și-a fixat candidatul oligarhiei făgărășene începerea turnului electoral. Și prin vârful baionetelor au voit să pătrundă în inimile alegătorilor români. S'au pregătit cu o săptămână înainte pentru turneu, care avea să dureze trei zile, din Făgăraș, până în fundul Branului. Au trimis înainte două cară cu fân și cu ovăs, și cu merinde pentru domni, și pentru caii dela ce'e vre-o 10 trăsuri erariale, în cari făceau călătoria călărăși, ca să meargă și ei cu alai, precum au mers Dr. Vaida și Dr. Șerban. Dar n'au căpătat fără gozurile satului din Jleni, adunate de deochiatul primar de acolo Visalon Tămaș, cu câte 10 coroane pe zi, fân și ovăs pentru om și cal.

Fără de turneul lui Vaida—Șerban, acest turneu a lui Verner rămâna curat și limpede cu caraghioslăcul »muziclovnilor« din circuri, când păpăgăesc producțiile artiștilor... să te spargi de răs. Dar n'a ținut turneul nici trei zile, dar nici trei ore. La 8 au plecat și nu bătuse 10 și erau deja acasă, în Făgăraș, rușinați, bătuți și murdăriți de ouă clocite. Publicăm mai jos o descriere a acestui turneu, făcută de un martor ocular.

Omorul sălbatic.

Ca talmaci, — coada la topor — al vorbirilor lui Verner, a fost angajat și mamelucul învățător *Georghe Pop* dela școala Baronului Urs, din Mărgineni. Acesta ca se poată eși înaintea Măriei Sale, și-a luat căraș pe *Valer Nicolae Lie*, din Mărgineni și au plecat amândoi peste Sebeș și Hârseni la Jleni. Aici bătuți cu Verner cu tot precum scriem mai jos, s'au întors acasă la Mărgineni. Ajunși aici, au dat în capul satului de nemernicul pădurar *Szabó*, care cu oameni plătiți ridicau o »poartă« intru așteptarea lui Verner. La poartă s'au oprit: Lie cu oamenii ce lucrau la poartă și învățătorul G. Pop, cu jandarmii, cari priveghiau lucrările. Și s'au pus amândoi la talmăcite despre cele auzite și pățite de »suita« lui Verner pela Răușor și Jleni. Lie a zis oamenilor să nu mai facă poartă că uite ce-or pățit ăia... că Verner nu mai vine, c'a fugit. Nemernicul de pădurar, mâniaș pentru o bătaie ce o mănecase acum

doi ani dela Lie, a zis: »taci că te împușc!« iar Lie, *punând mâinile la spate*, a zis: împușcă-mă! Și atunci fiara sălbatică, ce azi se primblă prin piața Făgărașului, a slobozit trei gloanțe din revolver în *pieptul lui Lie*. Jandarmii agitați de cele auzite dela învățătorul Pop, și alarmați de împușcătura pădurarului, au dat o salvă în cei dela poartă, *lovind pe doi înși* și după aceea au dat alte salve la depărtare *de 200 de pași, în cei ce fugeau*, lovind încă trei nevinovați, cari voiau să meargă *la câmp, la lucru*. Așadară cinci răniți, dintrecari unul împușcat de pădurar față în față, altul în coaste din partea dreaptă spre stânga și *trei împușcați dela spate*.

Doi împușcați au murit la moment, ca lovii de fulger, al treilea a intrat în curtea sa, și curgându-i sârgele părau după el, a fugit nebun în prejurul curței, vr'o 15 minute până a căzut grămadă, mort lângă gard. Al patrulea a murit în spitalul din Făgăraș, a doua zi, iar al cincilea zace și acum, cu sufletul pe buze, în spitalul Făgărașului, *împușcat în spate, și eșindu-i glonțul tocmai pe la capul pieptului*. Aceste informațiuni mi le am cules la fața locului, vorbind cu rudeniile morților și cu rănitul pe la spate.

Numele morților.

1. *Valer N. Lie*, gr.-cat. de 26 de ani, căsătorit, a rămas soțla Ana și o copilă cu acelaș nume, 2. *Gherasim Pandrea*, gr.-cat. june de 21 de ani.

3. *Ioan Suvăilă*, gr.-cat. june de 16 ani, unciul flu al părinților Nicolae și Ana Suvăilă.

4. *David Lie*, gr.-cat. de 27 de ani, căsătorit fără copii.

Rănitul ce zace încă în spital să chiamă *Oheorghe Vlad*, gr.-or. de 28 de ani, căsătorit cu Șarica. A fost aplicat în serviciu la București, unde se află și acum femeia sa și a venit acasă la deprinderea în arme. În ziua fatală a plecat la prășit de cucuruz, și nelăsându-l să treacă pe supț poarta de triumf, a fost *împușcat pe la spate*.

O minciună.

Nemernicii verneriști din Făgăraș au răspândit și susțin și azi minciuna, că Răusorul și Ilenii de alcea l-au bătut cu ouă clocite, Sâmbătă, căci Dr. Șerban și-ar fi petrecut Vineri toată noaptea în aceste sate, chifund pe oamenii, cari erau beți a doua zi.

Minciuna, de zece ori minciună. Pentru că dl Dr. Șerban a plecat Vineri în 20 Mai, pe la 12 ore, singur, cu trăsura proprie la Zărnești. Acolo a rămas până Sâmbătă dimineața la orele 6 și a plecat spre Făgăraș, tot *singur*, cu trăsura poate anume ca să se întâlnească cu verneriștii, cari au fost primit îndrumare precum am scris, ca să-l bată cu patril. *Un sfert de ceas* de sosirea mai curând la Mărgineni, nu s'ar fi întâmplat catastrofa. Când a sosit, morții erau pe șanțul drumului.

Îngroparea.

Victimele brutalității sbirilor stăpânirii, cei fără inimă, și îmbibați de ura șovinistă, au fost îngropate luni în 24 Mai, cu o pompă și o asistență nemai pomenită. Opt zecé mil de oameni din întreagă Țara Oltului au alergat la Mărgineni, să plângă pe mormântul morților.

Din Făgăraș au mers 9 trăsuri și un automobil, ducând fruntași noștri inteligenți, negustori și profesioniști. Într'o trăsură mergeau dnea: *Maria Dr. Șerban de Voila* *Lucreția Pela* și *Anca Costil Toma*, ca să depună trei coroane pe cele trei sicrie ale morților Țării-Oltului.

Prima cunună dela damele române din Făgăraș, cu inscripția pe o lată frunză roșie de mătase: »Depunem o cunună stropită cu lacrimi, pe

mormântul bravilor, al căror sânge vărsat volnicia jandarmilor la 21 Mai

A doua cunună: Tinerimea românească, pe fundă galbenă: »Morților mănesc«.

A treia cunună: Poporul românesc: »Depune această cunună, în semn de revere și mărire pe mormântul neclintit al victimelor teroarei slujbașilor«.

Nu-i timpul, nu-i locul, nu ne va continua descrierea impozantei cerebrale, săvârșită de 12 preoți și un cântăreț, în fața asistenței a 10 mii de oameni, sunetul clopotelor dela toate bisericile învecinate și îndepărtate, fiind de jandarmi, și o *pocită patrollă* de Făgăraș. Vom reveni în numărul viitor, menea vom reveni și asupra înmormântării așa de pompoasă a victimei David în spitalul din Făgăraș.

10 Maiu în Sofia

Recepție la Legațiunea română și serbare la școala română

Această zi sfântă, care întrupează înversarea celor trei mari evenimente din istoria noastră, a fost sărbătorită cu mare pompă în capitala Bulgariei.

De dimineață, la ora 10^{1/2}, membrii ai coloniei române, împreună cu corul al școlii din localitate, au fost primiți de recepție a Legațiunii noastre de către natul acestei Legațiuni, în frunte cu Șerban, domnul ministru *C. Diamandy*.

Aci d. *Alex. Trifon*, președintele comitetului stește o cuvântare ocazională, arătând că făcute de români sub domnia glorioasă Regelui Carol și spune că românismul de pretutindeni esie în flece clipă cu inimă la patria mună. Roagă pe d. Șerban să arăta M. S. Regelui printr'o telegramă sentimentul neclintit și dragostea neștirmită a românilor și a corpului didactic de la Sofia.

S'a servit șampanie, după care boala s'au silit.

În numele guvernului bulgar a venit în Legațiunea Română, d. ministru *Lilacov*, și d. *Milcev*, șeful protocolului.

După am'ază, la ora 3^{1/2}, a'ăvut loc serbări a școlii române un Te-Deum și bare școlară.

A oficiat preotul I. Sgala, iar răspunsul a fost date de corul bisericii, dirijat de d. Stroescu.

Corul școlii intonează »Imnul Regelui Marița« și serbarea școlară se începe.

D. *Vasile Stroescu*, directorul școlii, în portanță și simțită cuvântare patriotice, descrie desfășurarea celor trei mari fapte istorice și aniversare sărbătorim azi. Arată într'o vorbă tot dorul de înaintare a țării, de care însufleșit M. S. Regele Carol, dela prășit cut pe pământul scump al principatelor noastre. În aplauzele călduroase și nestăruite asistențe, strigă: »Trălască făuritorii României azi!« »Trălască dinastia română!« Programul serbării foarte bogat, constând din bucurii și a fost îndeplinit cu conștiințiozitate de către elevii școlii, purtând mândrul nostru nume românesc.

Au fost buclăți și în dialectul tracian precum și în limba bulgară.

Corurile au fost bine alese și conduse.

Au luat parte la serbare dnii: C. Diamandy, ministru, C. Langa Rușcanu, secretar de legație, M. Miron, atașat, D. Mincu, vice-consul, precum și întreaga colonie română. *Coresp.*

Campania electorală.

Viră alegătorii români din comitatul Aradului.

Abia câteva zile ne mai despart de viitoare alegeri parlamentare, cari comportă însemnătate epocală pentru noi. Lumea întreagă, urmărește cu încordare, zi de zi știrile noastre și cu suflarea reținută așteaptă să ce se va întâmpla în comitatul Aradului, pentru că aici la noi luptă doi bărbați istorici ai neamului nostru: marele erou și martir într'adevăr consacrat și eroul onoarei, mândrul cântăreț al pătimirilor noastre. Nouă ni-s'a dat onoarea să-i avem candidați pe acești doi bărbați, cari prin viața și activitatea lor și-au creat un titlu pe acum la nemurire. Ca al treilea la acest colegiu, se alătură și falnicul candidat Radnei, iar ceilalți doi nu stau departe de ei. Toți bărbați distinși, cu cari s'ar putea mândri și popoarele apusene.

Mă adresez către voi, iubiți alegători români, către voi preoți »cu crucea în mână« și către voi dascăli de veacuri luminătorii poporului: uniți-vă odată în cuget, uniți-vă în simțiri și ajutați-ne să cucerim acest comitat, locuit aproape numai de români. Invingerea noastră va fi gloria și înălțarea noastră, iar căderea va fi numai și numai rușinea noastră. Pentru că: generalii s'au făcut datoria. N'a rămas un singur loc locuit de români, necutregit de apostoli însuflețiți, cari v'au vestit cuvântul adevărului. Să nu credeți cumva că guvernul actual, în pornirile sale va fi mai bun decât guvernul trecut. Lupta s'a început între cele mai ciudate simptome: de o parte un ministru președinte, dulce la vorbă, dar discreditat prin o viață plină de fapte brutale și tiranice, de altă parte tovarășul lui, cel mai neîmpăcat dușman al democrației. Și acum, în momentul decisiv și se întâlnesc, întărind tabăra generalilor greșeli: *getrennt marschieren, vereint dreinschlagen*, adică: a înainta răsleți și a da asaltul în unire. Acum în ceasul hotărâtor amândoi sânt brutali, necruțători și perfizi.

Partidul nostru toate acestea le-a știut și a pregătit lupta cu cea mai mare prevedere. Nu se poate imputa conducătorilor nici cea mai mică greșală de tactică, e rândul vostru să vă faceți datoria.

Poate se vor încerca toate atrocitățile practicate și până acuma la alegeri, — nu uitați însă una, că statornicia și credința noastră pentru steag vor înlătura toate piedecile. Votul înaintea urnei nu vi-l poate silui nimenea în lumea aceasta și chiar aduși în tabăra dușmană, când ați intrat în sala de votare, sânteti liberi și nimenea nu e stăpân peste votul vostru.

Mai ales voi fruntași preoți și dascăli, indicați-vă la înălțimea apostolatului vostru și nu uitați că împreună sântem meniți a

vețui în bine și în rău, și că o mamă înlăunțită de sute de ani își așteaptă mântuirea prin puterea fiilor ei. Nu uitați că de 20 de ani purtăm în cest comitat o luptă uriașă pentru binele poporului și am ajuns, ca acest comitat să fie cea dintâi fortăreață a neamului românesc. Dați-ne mâna de ajutor ca să putem duce opera începută la bun sfârșit.

Bunul D-zău să ne ajute, așa dupăcum ne vom face datoria.

Dr. Ștefan C. Pop,
președintele clubului comitatens.

Dela delegațiunea comitetului electoral.

I. Se aduce la cunoștința acelor alegători aparținători partidului național-român, cari sânt chemați pe 30 Mai la deprinderi de arme, că delegațiunea comitetului central s'a adresat prin fir telegrafic către comandantii corpurilor de armată, ministerul de război și ministerul de interne, ca să amâie termenul prezentării pe 2 Iunie.

Deoarece dreptul de a vota la alegerile parlamentare este cel mai sfânt și cardinal drept cetățenesc, — dăm sfatul rezerviștilor cu drept de vot, că, încât termenul de 30 Mai nu va fi mutat pe 31 Mai, să ceară în scopul de a se folosi de dreptul de vot, concediu (urlaub) pe ziua alegerii, ce sigur li-se va și da.

II. Delegațiunea comitetului central observă, că mulți fruntași din mai multe cercuri electorale, întepretează falș atât hotărârile clare ale conferinței naționale electorale cât și ordinele delegațiunei comitetului central. Pentru încunjurarea tuturor neînțelegerilor, delegațiunea din nou atrage atențiunea comitetelor comitatense și cercurile, precum și a alegătorilor români, cumcă acolo, unde nu sânt candidați naționali, având în vedere nemaipomenitele atrocități, vărsări de sânge, corupțiuni și terorizări ce se exercită din partea guvernului, român bun și aderent al partidului nostru nu poate vota cu oamenii guvernului, fie aceia dușmani declarați ai votului universal, ori că îl promit numai cu gânduri ascunse.

Să voteze deci românii cu acei candidați opoziționali, cari sânt aderenti ai votului universal, egal și secret. Dupăcum s'a enunțat deja, în chestiunea votului universal mai aproape stau de vederile noastre social-democrației și fracțiunea Justh. Incât candidații opoziționali nu dau garanții îndestulătoare, că vor lupta pentru votul universal — ori persoana candidatului, din punct de vedere românesc este odioasă, — alegătorii români sânt invitați a observa o atitudine pasivă, adică a se abține dela vot.

Dorește însă delegațiunea, ca fruntașii și conducătorii poporului, dacă și votează cu opoziționalii străini de neamul nostru, nu pot și nu este compatibil cu demnitatea națională ca să se facă și corteșii candidatului străin, ci numai cu susținerea principiilor lor să și dea votul, fiind siliți din două rele, a alege pe cel mai mic.

Locul inteligenței noastre este acolo, unde se duc cele mai grele lupte și de aceia, cu

dragoste frățescă și cu încredere în devotamentul inteligenței noastre, se adresează delegațiunea către toți intelectualii, mai ales către distinsul corp advocațional din cercurile unde nu sânt candidați naționali, să alerge în cercurile unde se poartă lupta cea mai înverșunată pentru candidații noștri. În special sânt rugați domnii advocați din Cluj, Dej și Bistrița, să meargă în ajutorul distinsului luptător Dr. Victor Onișor; domnii din Orade și orașele vecine, să alerge în cercurile Beiușului, Ceica și Tinca. Pentru aceste trei cercuri să se angajeze mai ales și advocații iscusiți din alte părți, pentru că aici să poată lupta nu numai contra abuzurilor, terorizărilor și întunerecului, ci și contra celei mai infame trădări.

Cehul-Silvaniei, Șimleul și Carașeul să fie sprijinit de întreaga inteligență din comitatele Sătmăr Sălăgiu și Maramurăș; mai ales dd. advocați să nu și bată capul cu soarta candidaților guvernului, ci s'alerge în ajutorul fraților lor.

Rog delegațiunea, pe toți alegătorii să fie treji, cu mare băgare de seamă și să țină laolaltă, pentru că, azi ca nici odată, sântem luați la țintă de către dușmanii eșii din sinul neamului nostru.

Zilnic căpătăm plângeri, că nici adunările anunțate de cu vreme nu se admit. În timpurile aceste grele este îndoit de mare datoria alegătorilor români să și strângă rândurile și cu bărbăție, să dea piept ultimelor svârcoliri ale sistemului feudal, care văzând că n'are rădăcini între unguri, s'a năpustit asupra popoarelor nemaghiare și mai ales a românilor.

Cătră fruntașii români din cercurile noastre electorale.

Atragem deosebita atențiune a fruntașilor noștri intelectuali din cercurile electorale românești, rugându-i să observe cu cea mai mare grijă toate abuzurile și ilegalitățile ce se vor comite față de români în decursul apropiatelor alegeri generale, trimițând în privința lor rapoarte detaliate și exacte ziarelor noastre naționale.

Este nevoie ca organele noastre naționale să fie repede și complet informate de toate călcările de legi și de toate eventualele brutalități sau vărsări de sânge de care organele statului se vor face culpabile față de români, după cum din nenorocire s'a întâmplat deja la Mărgineni și aiurea.

Dintr'o anumită parte se intenționează ca din materialul astfel adunat să se publice imeat după alegeri o broșură în franceză, nemțește și englezește, care să arate opiniei publice europene — la ale cărei simpatii se referea mai zilele trecute d. prim-ministru Kluen Héderváry, ce fel sânt tratate popoarele din Ungaria, credincioase Domnitorului, pentru că luptă pentru dobândirea unui cardinal drept cetățenesc al lor.

Sus inimile.

Celelalte ziare românești sânt rugate să reproducă acest apel.

Lupta la Năsăud.

Din Năsăud ni-se telegrafiază: Adunarea electorală ținută ieri, Joi, în Năsăud a avut

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

succes splendid. Au luat parte aproape toți preoții și învățătorii din cerc, în frunte cu înflăcăratul protopop.

Candidatul nostru, d. Dr. Onișor a ținut un discurs care a entuziasmat poporul adunat. Mare însuflețire a produs și discursul distinsului luptător Dr. Gavril Tripon.

După amiază s'a ținut adunare la Feldru, lângă Năsăud, care de asemenea a reușit bine.

Azi și mâne d. Onișor va vizita celelalte comune ale cercului.

Un dezertor.

Din Năsăud ni-se mai telegrafiază:

Adunările populare cari au avut loc azi la Leși, Ilva-mica, Sângeorgiu și Maier au reușit strălucit. La adunări a asistat popor imens. Insuflețirea enormă.

Demetriu Ciuta din Bistrița, președintele clubului comitatens și al fondurilor grănițarești din Năsăud la Telciu a agitat împotriva candidatului național!

Din cercul Tinca.

Ni-se scrie:

Insuflețirea pentru candidatul național crește pe zi ce merge. Primirea ce i-se face în comune prin cari trece e cu adevărat împăratească. Marți, candidatul nostru de Dr. Aurel Lazar a vizitat comunele Șiad, Rogoz, Ciontăhaza și Mureșul-mare. Au urmat apoi comunele Chișlaca și Mocirla. În toate aceste comune poporul, în frunte cu preoții și învățătorii săi, l-a primit cu adevărată dragoste românească.

Administrația se dedă însă la cele mai mari volnicii. Învățătorul Vasile Teuca din Fekete-Toth, un înflăcărat naționalist, a fost deșnut în comuna Mocirla, fără să i-se comunice măcar pentru ce e arestat.

Alegătorii sânt pretutindeni amenințați, dar ținuta lor e admirabilă.

O rectificare.

În numărul nostru de ieri, raportând despre adunările din cercul Borosinelui, din greșală s'a scris că în Valea Desnii toți preoții muncesc în interesul candidatului național dl Dr. Vasile Lucaciu, — cu excepția preotului din Prăjești.

Adevărul e că singur părintele din Prăjești, un neclintit luptător pentru drepturile poporului, a dovedit cu prilejul adunării că știe și vrea să-și facă datoria, luptând și îndemnând și pe alții să lupte pentru izbânda steagului național.

Luați pildă dela acest harnic fin al bisericii și neamului său!

Din cercul Șomcutel-mari.

Vă scriu din toiul luptei. Ne despart încă câteva zile de ziua alegerii. Scriții de izbândă pentru cauza noastră dreaptă sânt mari. Până acum a cutreerat candidatul nostru iubit, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, o mulțime de sate românești din Fișcalitaș și Chioar. Lista autentică este aceasta:

Sâmbătă (21 Mai): Sârbi, Fărcașa, Arieșul-de-câmp;

Duminecă (22 Mai): Remetea, Surdești, Dănești, Rus, Dumbrăviță și Chechiș;

Luni (23 Mai): Coruia, Săcălășeni, Lulcea, Berchezoaia;

Marți (24): Iadără, Tulgieș, Mireșul-mare, Remeti, Lucăcești, Dănești, Pribilești și Fersig;

Miercuri (25 Mai): Vălenii Șomcutii (și Stejer). Pretutindeni unde a apărut Dr. Alexandru Vaida a fost primit cu o dragoste nețărmurită. Chiar și în satele, cari s'au purtat mai slab în rândul trecut, când — precum se știe — a căzut în cercul acesta

cu o mică minoritate, chiar și acolo a avut Dr. Vaida, momente de mângâiere sufletească, văzând că se apropie cei rătăciți mai nainte de dânsul și auzindu-le promisiunile, că nu vor da de rușine steagul național.

Programul pentru viitor este următorul:

Miercuri, după prânz — Coaș;

Joi (26 Mai): Kapnikbánya;

Vineri (27 Mai): Bucium, Hovrila, Gaura, Prislop, Buteasa și Ciolt;

Sâmbătă (28 Mai): Varain, Ferice, Curtiușul-mare, Finteiușul-mare, Finteiușul-mic, Posta și Săpîta;

Duminecă (29 Mai): Hosufalău, Mogoșești, Hideaga, Lăpușel, Borinta-mică și mare și Colțirea.

Astea sânt comunele, cari le va vizita. Cercul Șomcutei-mari, cu 3500 voturi românești și vre-o 500 străine, o să fie al nostru, dacă nu va lucra ca în rândul trecut: corupția și ticăloșia noastră.

Ca să ne intimideze se lătesc vești ridicole prin cerc: că Vaida nu candidează, că va pacta, că a pactat cu contracandidatul, că nici nu va fi la alegeri de față. Firește, toate apucăturile astea sânt minciuni încornurate. Ca un Făt-Frumos din poveste, Vaida apare în sânul poporenilor și spulberă ca prezența sa toate combinațiile dușmănoase.

E zadarnică ori ce svîrcolire a potrivnicilor. Cine a fost de față la primirea din satele fruntașe Tulgieș și Văleni, spre pildă, n'are de ce să se teamă. Nici notarii, cari urmăresc cu priviri răutăcioase pe Vaida, de stau să-l înghită într'o lingură de apă, nici porunci copilărești, ca ale dlui Dr. Gajzagó Ernő din Cap-Mănăștur, care a dat poruncă jandamilor să nu permită țărânimii să se apropie de automobilul dlui Vaida, ca să nu poată vedea și ei pe iubitul candidat de deputat din cercul învecinat, nici sosirea armatei și a jandarmeriei cu o săptămână înainte nu vor putea înăbuși entuziasmul din sinul poporului bun românesc din cerc.

Di Vaida e găzduit în Șomcuta-mare la dl Dr. Nicolae Nilvan și a cutreierat câteva din satele amintite întovărășit de președintele clubului parlamentar român. Dr. Teodor Mihali, pe lângă o escortă de »corțeși« entuziaști,

Opreliști revoltătoare.

Ni-se anunță că la Utvin, adunarea electorală anunțată de candidatul naționalist german a fost oprită pe samavolnicul motiv că nu este încă consignat numărul necesar de jandarmi.

Kossuth și Bánffy opriti și ei.

Fostul ministru de comerț, Francisc Kossuth, a fost ieri oprit de husari să vorbească în Ersekujvár — și exhortat până la hotarul județului. Partidul kossuthist e în mare fierbere. Partizanii vestesc cu toții o obstrucție neîmpăcată.

Bánffy voia azi să vorbească la Hust, în calitate de președinte al Ligii votului universal, a fost oprit însă din partea ajutorului de prefect pe simplul motiv, că la Huszt nu sânt îngăduite adunările de caracter politic. Bietul Bánffy...

Teroare la Celca.

Din Ceica ni-se scrie:

Autoritățile desvoltă o teroare, până acuma chiar în Bihor ne mai auzită. Candidatul național, d. Dr. Ioan Suciuc se găsește supt o

adevărată pază polițială. De asemenea d sale este acompaniată pretutindeni darmi. D. Dr. Lascu — a cărui cerc a zăpăcit cu desăvârșire Mangra și pe soții săi — este oprit mai de a ținea discursuri poporului oprit de a intra în conversație, de a măcar un cuvânt cu oamenii partizani însă interesant, că nici chiar această unică în felul ei nu folosește nimic. Poporul din cerc se însuflețește și prezența d-sale dată un rezultat propagandei din trecut a dlui Dr. Bihor!

Provoacă o scârbă generală față de pagandă a vicarului Mangra, care în reverenda de prelat și cu cruce pe piept cutrieră cercul acompaniază suri încărcate cu butoaie pline de spirtoase și o suită (compusă din de jidani perciunați, câțiva preoți în frunte cu protopopul Deseanu, membri dela unul până la unul) înaintea lui, și apoi se prezintă ca adevărați apostoli ai moralului și tății! Relevez aici pe protopopul Ceica Toma Păcafa, care la 1906 însoțind neul de program pe candidatul național atunci, acuma pune vârf logicii și acompaniind pe Mangra și făcând gândă pentru dânsul...

Șicanele și abuzurile se potentă opreliștia absolut nemotivată a adunării Ceica. D. Dr. Suciuc este oprit de a măcar discurs de program în Ceica. Tra acestui abuz revoltător s'a adresat ministrul de interne. Vom vedea dacă trucăt d. Héderváry este de acord cu loșiile regimului tiszaișt din Bihor.

Dealtfel autoritățile au poruncă ca tele Tisza să scoată învingător pe cel rău. Mangra cu orice preț prin mijloace de corupție, presiune și fie chiar vărsare de sânge în masa populației sta nu se tănuiește de loc, din care susține și se răspândește fără încetare jenă. Nu va fi cruțată în special adunarea d. Dr. Suciuc și fruntașii naționali ai cercului. În prima linie este luat la țintă d. Lascu, apoi d. Vasile Papp, preot în Ceica de-sus, d. Petre Papp, preot în Ceica de-jos, d. Vasile Cartiș, proprietar în Ceica.

Lupta electorală o mai sprijină Victor Ternovean din Cehei și Lăpușel, din Haieu și protopopul Ioan Holod. Față de aceștia cea dintâi de răpunere va fi deținerea lor în dimineața alegerii, dar vor fi călcați cale contra lor brutalități și barbarități mai sălbatice.

Trebuie să fim deci pregătiți pe deplin și ce fel de eventualități. Tendința d. Masa alegătorilor pierzându-se în cătorii, va fi demoralizată după ce dacă aceasta nici așa n'ar succeda, toții vor fi terorizați, maltratați și vărsări de sânge, etc...

Astfel trădătorul Mangra va fi oprit de deputat, măcar de n'ar întruni mai puțin de 200—300 voturi...

Acest Mangra, care nu s'a dat seama de faptul una din cele mai ordinare și naționale, în tot cazul nu se va da de a primi un »mandat« scaldat în sângerele luptătorilor noștri naționali și în sângerea alegătorilor români dela Ceica. Să nu se înșă celebrul, delicatul Tisza, care rușinează el a scoate în relief pe

trădătorii unui neam cu astfel de
ce infame?!
răspunde domnule Tisza, răspunde nu-
cât, la din contra te asigurăm, că
da noi răspunsul ce și-se cuvine.

Cor.

Topa ni-se scrie:

Topa d. Dr. Ioan Suci
a la orele 6 a ținut o vorbire ascultată
și de mal mulți din Topa-de-
zi dimineața la 8^{1/2}, a plecat d. Dr.
din Topa, ca în Dobrești, la orele 9 să țină
poporului de acolo, dar ajungând în
în capătul satului ne-a întimpinat
— nu i spun numele — și ne-a atras
că în Dobrești vom fi bombardat cu
ocile și că la ținerea vorbirii de program
mele (ducele) dela fabrica de ferestru
at lemne vor suna incontinuu ca să nu
vorbirea. Așa ne-am consultat a conti-
numul la comuna Luncașprle.

gând în Luncașprle, după orele 9, am
cu judele comunal, care cu o răceală
de alții ne-a primit așa, încât aceasta co-
nu a pututo învrednici d. Dr. Suci să și
dă rostul. De aci încolo nu pot ști cum
turneu. Eu l-am lăsat pe pușinii căți
venind prin Dobrești acasă am intrat la
din Dobrești, de unde am primit o ofi-
dela pretura din Ceica, care sună ast-

1910 szám. Magyarorséka járás főszolgabirá
Pap Vazul gör. kel. Ielkész úrnak! Felső
A járás minden lakossága biztonságát és
biztonságát megvédelmezendő, mivel Czimmel
hangulatot tapasztaltam, a mely mo-tani
járás-keleése közben esetleg nyilt kitörésre
kötelle égemhez hiven személye védel-
egy-két főből álló csendőr járört rendeltem
ez okból velem lehetőleg közölni, hogy
szítás lezajlásáig, hól, merre fog já-ni, hogy
ükséges intézkedéseket megtehessen. Magyar-
1910. május hó 24. — Dr. Halász s. k.
olgabiró. (p. h.)

Domnului sântem deplin asigurati, sântem
ca să nu ni-se întâmple nici un năcaz!
așa stări nu pot face raporturi pe la pre-
despre depărtarea mea de acasă — deci stau
și când voi avea voe a merge undeva,
voi anunța...

Topa de sus, 25 V 1910.

Vasiliiu Pap.
preot. rom.

Turneuul părintelui Terențiu Opreanu.

25 st. n. a intrat părintele Terențiu Oprean,
candidatul cercului Zichfalva, în comuna Togler.
murea a fost grandioasă. Aproape de comuna
unos, depărtare de 3 km. de comuna Togler,
candidatul a fost întâmpinat de vre o 20 trăsuri
podobite cu stejar, în frunte, cu harnicul învâ-
din Togler Ioan Belciu.
Din Banloc au luat parte și 3 trăsuri, cu toate
această comună se află la o depărtare de 15
de Togler. Intre Baniageni am remarcat pe
sulleșitul învățător Petru Borcan, apoi învăță-
șii Iosif Terziu și Nicolae Ion. Dintre țărani au
partea Simeon Giucoane, Simeon Aluia, frații
arta ș. a. Părintele Oprean a fost bineventat
harnicul învățător Ioan Belciu

Candidatul mulțumește, aducând salutul fraților
de luptă din cercul electoral Caransebeș. Acest
salut a făcut bună impresie asupra ascultătorilor,
cu atât mai vărtos fiind între ascultătorii unii de
naștere din pașailor Burdea, pe viitor țara lui
Dr. Vlad.

În comună părintele Terențiu Oprean a fost
bineventat de bravul preot Aurel Merghieș, care
are și un trecut frumos în luptele noastre na-
ționale.

A urmat desfășurarea programului din par-
tea lubitului nostru candidat care ne-a vorbit
cam o oră, fiind foarte des întrerupt de »să tră-
iască«. Frumos a vorbit apoi înțeleptul țăran din
Cianadul-să besc Dmirle Ciundea.

După adunarea din Togier a mers în comuna
Gyér întreg convolul de trăsuri, unde candidatul
nostru nu a putut să vorbească deoarece popo-
rul neștiind că sosește, nu a fost de față în nu-
măr mai mare.

Părintele Oprean a avut o convorbire cu preo-
tul sârbesc Stretin Iovanovicu, un preot foarte
înțelept și învățătorul Mladen Beics cari ne-au
promis că vor lucra în interesul cauzei. Laudă lor.

Terminându-se vorbirea de program am fost
foarte bine primiți în casa părintelui Magheți și
a învățătorului Belciu. Observ că suita din Ban-
loc a fost foarte bine primită în casa părintelui
Coșariu din Tolvadia.

Era seara când ne-am împrăștiat fiecare cătră
vatra sa, ducând cele mai scumpe suveniri cu
sine. Cu toate că acest cerc se compune din
un conglomerat, învingerea ne e foarte pro-
babilă.

Ticăloșii în cercul Radnei.
Un apel al țăranilor.

Erl s'a dus Tagányi, însoțit de Koszta, capra
răioasă, care-l tâlmăcește vorbirile, vre o câțiva
slujbași și șase jandarmi în comuna Cicir, ca să
vorbească poporului. În suita lui nu era nici un
român, ci numai un țăran din Ghloroc, adus și
el mai mult cu sila, căci era în slujbă la sat. În
Cicir se adunaseră scriitorii notarului, prmarul și
perceptorul, și acesta era întregul auditor. De altă
parte era un grup de săteni vrednici, în frunte cu
d. Stoinescu, cand. de avocat, adunați aci anume
ca să întrerupă vorbirea lui Tagányi care abea a
întortochiat câteva cuvinte stălcite și a dat cu-
vântul lui Koszta. Lumea începe să protesteze și
să huidue, și în mijlocul fluerăturilor se aud ră-
țoilele lui Koszta care vorbește despre guvern,
despre intențiile lui bune și sistarea proceselor de
presă. »Nu-l așa die« se adresează el dlui Stoi-
nescu.

»Nu e tocmai așa — răspunde aceasta — căci
noi n'am avut atâtea procese și sistarea lor nu
s'a făcut fiindcă guvernul ne vrea binele, ci ca
să aibă o unealtă de cortășire contra noastră«.
La răspunsul acesta Koszta a rămas ca opărit și
unul dintre oamenii lui Tagányi a dat poruncă
jandarmilor să aresteze pe d. Stoinescu. Văzând
poporul volnicia jandarmilor a început să mani-
festeze și să huidulască aclamând pe d. candidat
Golaiș.

Iar Tagányi s'a ales cu tocmai contrarul, căci
și sânteni despre care nu se știa cu siguranță
dacă se vor alătura la steagul național sau vor
trece în tabăra dușmană, sânt azi exclusiv ade-
renți al candidatului nostru.

Onorată Redacțiune!

În comuna noastră, Cicir, umblă »chișbiraele« ca
nebunii pela alegători, și-i chiamă la nolar, zicind,
că are ceva treabă cu ei.

Fiindcă și pe mine m'au chemat, vă rog, scrieți în
»Tribuna« noastră cazul următor:

Dupăce am intrat în cancelarie mi-a zis notarul:

- »Te-am chemat pe d-ta, să ții cu Tagányi«.
- »Ba io domnule, nu țin«.
- »De ce nu ține, că io pot face la voi mult bine,
și dacă nu ține, io nu vre să mai știe de d-ta!«
- »D-ta nu-mi faci mie nici un bine, domnule,
pentrucă eu totdeauna îți plătesc, dacă faci ceva« —
i-am răspuns.

M'a rugat apoi, să mă iscălesc într'o listă și să mă
oblig, că votez cu Tagányi! Dupăce însă am răs-
puns, că nu știu scrie, m'a întrebat, că știu să trag
cruce?

— »Da, știu, dar nu trag, pentrucă și-așa așa vota
cu d. Goldiș, și atunci ce ai zice d-ta, domnule?«

— »Asta ar fi mare bai« — zise notarul.

— »D'apoi așa, dacă eu așa zice, că merg cu d.
Goldiș, și în capăt așa vota cu Tagányi — atunci
nu-i bai?«

— »Nici un bai, măi Lazăre«

— »Așa judeci d-ta Domnule? Apoi atunci nici nu
se va găsi om de omenie, care va vota cu Tagányi!«

Dar notarășul nu s'a îndestulit cu atita. Cu sila a
voit să-mi deie 10 fl. numai ca să țin cu Tagányi. Eu
nu i-am primit, ci i-am spus: »Să-mi dai chiar o mie,
și pielea mea turcului tot nu o vind!«

Acesta e cazul meu. Dar ce face cu alții. Ii înfrică
cu tot felul de lucruri. Dar zădarnic! Noi nu ne dăm
nici morți! Și dacă a mai fost careva dintre noi slabi,
atunci întâmplările din ziua de 26 Mai, adevă Joi,
când jandarmii au voit să ducă pe iubitul nostru con-
sătean, pe Alexandru Stoinescu, care totdeauna cu cea
mai mare dragoste a luptat pentru luminarea noastră,
zic, întâmplările acestea și pe aceștia slabi de inger
i-a adus în tabăra celor drepti.

De-atunci toți sîntem cu Goldiș! Și nici morți nu
ne lăsăm de el! Trăiască poporul românesc! Trăiască
Goldiș!

Lazăr Pârnevan,
alegător din Cicir.

Frați alegătorii din cercul Radna! Omul, care,
nu spune adevăr, e mincinos. Omul mincinos tot-
deauna voește să înșele pe cei ușor crezători.
Ce e prin urmare de făcut? Cum să ne apărăm
în contra unui astfel de om? Așa, că nu i cre-
dem, ci cu dispreț și greață ne întorcem spatele
cătră el. Dar mai avem ceva de făcut: să spri-
jinim din răspuleri și cu trup cu suflet pe acela,
care nu prin minciuni, ci prin cuvântul adevă-
rului, care cu omenie și suflet curat, se apropie
de noi; să votăm cu acela, care înainte ne spune:
asta se poate, iar asta nu.

Dela mai mulți frați pauri am auzit, că domnul
cel gros și gras, care se numește Tocana, Tut-
cani, sau dracul știe cum, și pe voi încearcă să
vă prindă cu făgăduieli. Zice, că nouă, cici-
renilor și mândrulocanilor ne-a cumpărat pă-
mânt dela cămară. Zice că dacă voi, frați
pauri, țineți cu el, atunci el vă face și vouă tot
așa, ca și nouă, adevă vă va căpăta izlaz de
bogă și păduri, și alte bunătăți, fără bani, fără
să plătiți voi un negru crițari. »Pentrucă« — așa
zice el — »eu binele vostru il vreu. Și ca să
vedeți ce bine vă voesc, iată, vă mai dau și câte
un ciocan de răchie, și câte un popricaș«.

Frați alegători pădureni! Fiindcă Dumnezeu
alduitul nu la trăznit când domnul ăsta străin
va spus minciunile astea, sântem datorii noi, ci-
cirenii și mândrulocanii să-i spunem că e min-
ciună, ce spune.

Nouă fraților, nu ne-a câștigat Togányi nici un
fel de pământ. E drept, că ne-a făgăduit. E
drept și acela, că a venit o comisie la noi în
sate. Aceasta nu a fost însă comisie, ci numai 2
ortaci de ai lui, cari au venit să ne bolânzească.
Noi fraților, noi știm foarte bine că acestea sânt
numai făgădueli prin cari, precum a făcut și
Vancsó Gyula, numai voturile voește să ni-le ca-
pete. În fine știm noi și acela, că noi putem că-
păta pământul acesta, deoarece e pădure tânără
de vre-o 7-8 ani, a cărei tâșrire legea o oprește,
cu atât mai vărtos, fiindcă pământul e nășipos
și petros.

Iată deci, iubiți frați pauri, ce plătește omul
ăsta și vorbirile lui. Nu vedeți, că cât de colo se
simțește putoarea minciunei, din vorbele lui? Și
după toate acestea, mai puteți încă să vă incre-
deți, în el și argații lui? Mai puteți măcar să vă
gândiți, că veți ținea cu el? Nu e locul vostru
lângă subă (tundră)? Nu vii frică că vă pedepsește
Dumnezeu sfântul, dacă murdăriți șuba noastră
strămoșească?

Noi așa credem fraților, că vestii și bravii
pădureni nu vor fi atât de slabi de inger, ca
să-i creadă ori căru vântură țară. Nu credem,

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentrucă dela **Székely și Réti** fabricanți de mobile în Marosvásárhely, se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din: dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**. Tot aceeași cu toalete în 3 părți **400 coroane**. Mare economisire în spese de transport, pentrucă întreaga ganritură se expediază franco conforma tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului. Aprovință la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de măstre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firmă!

frați pădureni, că votul vostru sfânt și cinstea voastră de român și creștin curat să vă-o vindeți pe un cloacan de rachiu, trei zloți și un papricaș.

Mal ales atunci dacă cel care dă: e și mincinos. Și precum ați văzut omul acesta: nu spune adevăr!

Să strigăm deci cu toții să trăiască Goldiș! Să ne întâlnim cu bine la Radna. În numele sătenilor! Savu Cuedan, Petru Angelu, Iancu Stoinescu, Teodor Stoinescu, Ioța Mohaciu, Mitru Blaj, Mitru Velescu, Mihail Felnecan, Mihail Cristi, Gheorghe Nedescu, alegători din Cicir și Măndruloc.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 27 Mai n. 1910.

— **Dela Academia română.** Din București ni-se anunță: Secțiunea științifică a Academiei Române, după propunerea d-lui Saligny, a recomandat în unanimitate pe d. Dr. Antipa pentru locul de membru, rămas vacant prin moartea lui P. S. Aurelian.

D. N. Iorga va fi recomandat de secțiunea istorică pentru locul lui Grigore Tocilescu.

În locul canonicului Bunea e vorba să fie recomandat d. Ștefanelli, scriitor din Bucovina.

— **Ajutoare pentru victimele răsculate din România.** Ni-se scrie: Pentru a veni în ajutorul victimelor răscălelor din 1907 ministrul de finanțe publică următoarea îndrumare:

»Oricine va afla de țărani căzuți în timpul suprimării răscălelor din 1907, să binevoiască a aduce la cunoștința ministrului de finanțe asemenea cazuri. Aceste comunicări trebuie să arate numele repausatului, comuna și județul în care locuiește, precum și arătarea că soția, mama, sau orfanii celor căzuți n'au primit ajutoare din partea statului. În urma acestor comunicări, ministrul va face imediat constatările trebuincioase și se va adresa direct celor în drept a primi ajutoare.»

— **Moștenitorul de tron al Turciei în Budapesta.** La întoarcerea din Londra moștenitorul de tron al Turciei va trece prin Budapesta unde va vizita pe M. Sa. Primirea va avea loc înainte de plecarea M. Sale în Bosnia, și moștenitorul va sosi mâine dimineață la Budapesta. Asupra acestei vizite s'au început pertractările diplomatice și se crede că arhiducele Francisc Ferdinand va întoarce sultanului vizita încă în cursul acestui an.

— **Necrolog.** Primim din Lugoj trista știre că soția d-lui Dr. Ștefan Petrovici a decedat azi din viață. În mormântarea va avea loc Duminecă. Transmitem vrednicului fruntaș și neobositului luptător naționalist cele mai sincere condoleanțe.

— **Dela societatea scriitorilor români.** Ședința literară organizată de Societatea scriitorilor români sub patronajul doamnei Eliza I. Brătianu, care trebuia să aibă loc ieri seară a fost amânată până în 20 Mai.

Ședința se va ține în sala dela Liedertafel; poezii și oameni de literă bine cunoscuți, ca Sădoveanu, Angel, Iosif, Minulescu, Cincinat Pavelescu, Emil Gârleanu și alții vor citi din operele lor.

Naufragiul unui vas submarin. Un vapor de poștă s'a ciocnit ieri în Canalul La Manche cu un vas submarin. Celeritatea vasului era în momentul ciocnirii de douăzeci de lopeți la minut.

Telegramele oficiale din cursul zilei, anunță că pe bordul vasului erau trei ofițeri și douăzeci de mateloși. Seara la ceasurile zece au trebuit să

sisteze orice încercări de salvare și vasul s'a confundat împreună cu întreg personalul.

— **Un succes al lui Paulhann.** Din Verona vine știrea, că la concursul de aviațiune premiul de înălțime (două mii de lire) a fost câștigat de Paulhann care s'a ridicat cu aparatul său 1163 metri înălțime. Al doilea a fost Etimov cu 1096 metri și al treilea Chavos cu 786 metri.

— **Serbările în Argentina.** Azi s'a pus peatra fundamentală monumentului ce se va ridica în amintirea independenței Argentinei, în prezența președintelui Alcorta, președintele Monti din Cile și a altor delegațiuni. Dupramiază a avut loc inspecția trupelor, la care au luat parte toate vasele de război ce se aflau în port, școala militară din Cile și armata de 20.000 de ostași ai Argentinei. Defilarea s'a făcut în fața unui public numeros, care a făcut armatei frumoase ovații.

— **Banchetul comisiei dunărene.** Ni se scrie din București: Sâmbătă a avut loc, la palatul comisiei dunărene un prânz de gală, oferit membrilor acestei comisii, de către noul președinte al lucrărilor comisiei d. Merheinicke. La acest banchet au asistat consilierii din Galați ai tuturor statelor, cari au reprezentanți în acest oraș. Consulul Angliei, fiind în doliu din cauza morții regelui Eduard, n'a asistat la această frumoasă serbare. De asemenea a lipsit și d. Duliu Zamfirescu, care este reținut la București din cauza ședințelor, cari se țin în timpul de față la Academia Română.

Dintre șefii autorităților române au asistat d. general Lambrino, comandantul corpului întâi de armată, contra-admiralul Eustațiu, prefectul Gussi și primarul orașului Galați. Dintre militarii străini au asistat: comandantul vaporului rusesc, Uraleț, apoi dd. Victor Burbanovski, prințul Carol Isenberg de Budingen și comandantul vaporului *Lorelet*.

D. Darhanicke a ridicat un frumos toast, arătând lucrările de până acuma ale comisiei și urînd succes în lucrările ce vor avea să rezolve de acum înainte. A răspuns d. prefect Gussi, prefectul județului, relevând armonia, care domnește între membrii comisiei, dând expresie încrederei pe care puterile au avut o și o au în comisia dunăreană.

— **Un roman din viața regelui Angliei.** Ziarul francez »Cri de Paris« află dela un înalt personaj englez, care trăiește în cercurile Curții regale din Londra, misterul pentru ce noul rege al Angliei Gheorghe V e atât de trist și de resemnat.

Se știe că el nu era desemnat să fie rege, dar moartea neașteptată a fratelui său mai mare, a ducelui de Clarence, schimbă ordinea lucrurilor. Aceasta fu o lovitură pentru prințul Gheorghe, căci el își văzu deodată stricat tot rostul vieții sale de până atunci.

Știindu-se liber și îndepărtat dela treptele tronului, el contractă o dragoste cu o fată onorabilă din burghezia engleză.

Născându-se doi copii din uniunea aceasta, prințul Gheorghe îi promise iubitei sale că o va lua de soție. Într'aceea se întâmplă însă că muri ducele de Clarence, iar regina Victoria ținea ca nepotul ei să se însoare cu prințesa May de Teck, care era să fi fost soția ducelui de Clarence.

Prințul Gheorghe se opuse din răsuputeri, dar în zadar, căci bătrâna regină o convinsese pe amanta sa ca să renunțe la căsătorie. În interesul superior al patriei, biata femeie renunță, iar banii ce i-a oferit regina Victoria i-a refuzat.

Disparația tinerei mame cu cei doi copii ai săi l'a mâhnit atât de mult pe prințul Gheorghe încât de atunci nu a mai revenit la firea lui veselă și deschisă. Spre a se supune rezonului de Stat s'a căsătorit cu prințesa May de Teck, care azi e regina Angliei.

— **Distingerea unui român.** Din Cernăuți ni se scrie: Părintele Dionisie Bejan, președintele societății culturale române bucovinene, a fost decorat de Majestatea Sa Regele Carol I., cu ordi-

nul »Coroana României« în grada. Decorarea a fost primită în orașul Bucovina cu multă satisfacție. Dionisie Bejan și-a câștigat pe terenul bisericii și culturii. D sa e de prezent consilier în consiliul episcopesc și cancelarul sinodului Bucovinei și Dalmației. Ca luptător menținerea integrității bisericești, d-sa a luat parte la toate mișcările având adesea un rol conducător. D sa stă ca președinte în fruntea luptei pentru cultura și literatura română. Maziilor și rezeșilor. Marți s-a cuința decoratului întregul comitet pentru cultura și literatura română. Felicită. În numele comitetului a vorbit d. Dr. Sextil Pușcariu, care a felicitat pe neobositul luptător, dorind ca să rămână în serviciul cauzei neamului său.

— **Verdictul în procesul Jelea.** Dela corespondentul nostru urmăm nunte referitor la procesul Jelea:

Aseară, târziu, pe la orele 10 s'a ținut în procesul nenorocitului Stoinescu seara de 8 Decembrie a tras trei ver asupra primului-ministru al țării Brătianu. Jelea a fost condamnat la muncă silnică. A fost condamnat să pus la cale să comită acest nesocotit lăsat singur. Nimeni n'a venit să-l ajute fața juraților. Nimeni afară de Jelea Cocea, care s'a oferit să-l apere în vedere că Jelea a făcut pe vremea organizația sindicalistă a muncitorilor Cocea este un însuflețit apărător al socialismului. A trebuit ca tribunalul să din oficiu un apărător, în persoana Ottescu.

Douăzeci de ani muncă silnică nenorocit, care n'are altă vină decât să se fi lăsat sedus de criminalii răscăleți. Căci în public există convingerea că a fost numai o unealtă în mâna răscăleților cari s'au folosit de slăbiciunea lui Jelea de a reforma lumea asta.

În urma lui rămâne o mamă bătăieșă o ajuta el. Când a auzit sentința a răsunat de trăsnet. Faptul acesta a impresionat publicul, convins din cele auzite cu teritorilor, că nu Jelea este vinovatul în fața auzul sentinței nu vor fi tresărit răli? Nu s'a înduioșat inima lor, de 28 de ani înfundând ochii, ispititele lor?

Ce căne e omul. Fapta lui Jelea e aceea cari nu se iartă. Nu este de vărat însă că văzându-l părăsit de cari direct sau indirect l'au împins în nebură, publicul a început să se dînsul. D. Mille, a protestat prin contra felului cum s'a judecat procesul Mille este avocat. De ce nu s'a apărarea acuzatului în fața curții de pare e un bun orator, are foarte mult și poate ar fi putut contribui cu ceva la rirea complicității lui Jelea. Tinărul a făcut tot ce a putut, spre lauda sa, teia face un singur om într'un asemenea

În orice caz din acest proces lăsa duși până acuma de străini, de o trage multe învățături. În Octombrie determinat să se coboare în strică la scandaluri. Urmările le-au văd Decembrie, Jelea încearcă să se mul-ministru. Acel, cari l-au p s'au ascuns ca-n gaură de șarpe n'a venit să ia parte la apărarea nici acum lucrătorii nu vor înțelege și mai departe și îndrumările ovroneștionale. Însemnează a se expune și știm ce să mai credem de acești omor lor e o luptă sfântă. Dar numai până când o vor duce ei, lucrătorii minând din sânul lor pe agenții procesului, canaili și lași.

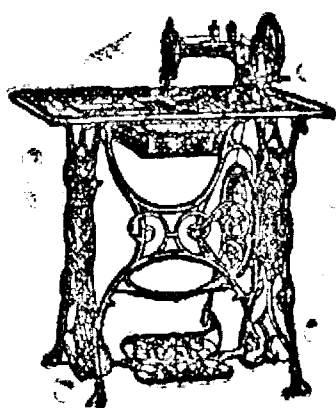

ANUNȚURI!
se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribuna«.

Căsătorie. Sunt român gr.-ort. în etate de 34 ani, necăsătorit, administrator silvic la un domeniu, serviciu frumos, durabil și bine salarizat. — În scopul căsătoriei doresc cunoștința acelor dame române în etate între 20-30 ani, cari iubesc pădurile, industria și economia, având pe lângă cultură și ceva zestre măcar și în avere nemisțătoare. Cari poșed și limba germană sau maghiară sunt preferite. Scrisorile pe lângă aculdu posesi sunt a se trimite sub »Silvicitor« la administrația ziarului »Tribuna«. Discreția e chestie de onoare!

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFÄFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

Gramofoane și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon.
Telefon nr. 459.
— Preț curent gratuit —

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a șetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință
„ în anul 1904. „

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

In Socodor se află de vânzare din mână liberă o casă constatătoare din mai multe chilii, cu prăvălie, crîșmă și cuglărie cu drept de trafic și licență. A se adresa la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

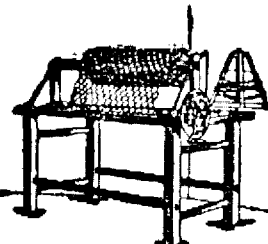
Dengelegi Ferencz

croitor pentru domni

Arad, str. Zrínyi,

(casa băncel »Aradi első takarékpénztár«).

Pregătește totfelul de haine pentru domni, după croiul cel mai modern. Are în depozit tot-felul de stofe, atât din patrie cât și străinătate. Prețuri moder.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabriică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Prim lucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— Premiat la 6 expoziții. —

IOSEF JIKE

SIBIU, str. Cîsnădiei Nr. 190.

Telefon Nr. 190.

neguțatorie pentru articli de sticlă, porcelan și metal; farfuri înflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi, oglinzi etc.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire aurite pe dinăuntru aurite; Cădelnice

Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de perete

Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar; Candele

leftin de tot; Candelabru aurit

pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și

sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—

— La dorință servește cu catalog gratis și franco

Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați

Oradea-mare—Nagyvárad.

Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar Ferencz din Cluj. Experiențelor câștigate pregătesc neexceptionabil și cu prețuri moderate ghete americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și ghete pentru pedepede conform ordinelor medicale pentru picioare bolnave, apoi cizme elegante pentru vânători și pentru călărit. — La comanda din provincie este de ajuns unei ghete folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distincție

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar

SLEPÁK

orologier, aurar și giuvaer

Marosvásárhely, Széchenyi

Mare depozit de tot felul de loage de buzunar, de pânză, de nătoare precum și tot felul de vaericale de aur și argint. Reparări de orloage și giuvaericale se efectuează prompt. — Gluvaere vechi de aur și argint le schimbă sau le cumpără cu cel mai mare preț de zi.

SCHAEFER RICHARD

lăcătar tehnic

pentru zidiri, instalare de apeduct și

ARAD, strada Batthyányi

Pregătește cordoane pentru rîșni și balcoane, vetre de fier din

Atelier de instalare

Rățele de țevi pentru apeduct și fără miros. Pissoare, spălătoare de baie și aranjare de orloage

— pentru încălzire centrală

NOUȚATE! Mode de cogulare sau automat cu ajutorul acționării

g nului, prin ce obiectele stricate și fier făurit, oțel, fier vărsat și aranjate se pot repara ușor, conform

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă din nou curată și pregătite gustos —

Să vă adresați:

către fabrica de măcelărie și cârnăjărie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LASZLOCZKY TESTVÉREK

CLUJ — KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	Cârnați șuncă	Galantin de mai
Crisolin	Rolli-șuncă	Mosaic
Șuncă	Rusesc	Picior umplut
Șuncă de carne	Rolli-rusesc	Mortadella
Șuncă cu măieș	Paranen	Gottba
Cârnați p. vânători	Măieș rece	Mensel
Cârnați cu sl. p. vânător.	Caș rece de măieș	Caș de limbă
Șuncă de vară	Pastete de mai	Sângeretă cu slănină
Pastete de sânge	Rolli de pept	Limbă umplută
Caș de porc I	cu felurite umplături ș.a.	Rolli de carne
Caș de porc II	cu sânge, mai, limbă	Galantin de vițel
Caș de arahide	Terță de carne	Pastete de ciuperi
Carlaboș negru	Cracovean	Pastete de mai de gîscă

Comandele, atât cele din provincia cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexcepționabilă.

Recomandăm preparate proprii, precum și șuncă de Casovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeiată, fărâșă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vițel mare și sugător zilnic, carne de porc și de miel dimineața dela orele 6-1 și d. a. dela 3-8 1/2.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318.

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

SCHMEREKE.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, loconobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de artelii tehnici. Filite magnetice. Unsoare. Material de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștientos — Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318.

ZOMBOR SANDOR ortoped și fabricant de instrumente medicale.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni medici, că am deschis în **Oradea-mare-Nagyvárad Url-utca nr. 26,** un atelier pentru instrumente medicale,

conform cerințelor moderne de azi, unde se pregătesc tot-felul de instrumente specialiste și alte mașini de bransă aceasta și primesc și repararea, — ascuțirea, înstruirea și nichelarea acestora. — Pregătesc după cel mai nou sistem aranjamente de spital, — mese — pentru operație și pentru examinare, du' apuri pentru instrumente speciale și de legat, precum și membre artificiale mașini orthopede pentru umblat și pentru îndreptarea corpului, etc. corsete artificiale ș. a. Comandele din provincie se execută prompt și conștientos.

In atenția onoratelor dame!

În salonul de modă pentru **pălării speciale de dame,** deschis în **Sibălia, Reisper-gasse Nr. 7-9,** — al doilea — **Johanna Jekeli,** se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate. Se primesc totfelul de reparaturi și transformări; pălării de doliu se fac gata în 24 ore. Se află în depozit tot-felul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

Atelierul de fotografiat al lui

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26. (Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, de asemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă știți cu băgare de seamă nu confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

● Artefactele de Granit ●
● și peatră de Var. ●

Knott József, Majdán.

● Prima fabrică Lugoșană de Cement și ●
● Intreprindere pentru lucrări de Beton. ●
● Intraprinzător de clădire. ●
● Telefon nr. 119. ●
● Cancelaria Fabricii de Cement și clădire. ●

LUGOȘ, str. Buziașului, vis-à-vis de casa vamei.

● Artefactele mele sunt aranjate cu ●
● cele mai nouă mașini sfărmatoare, ●
● prelucrătoare și instruitoare de ●
● peatră și întreprind orice lucrări ●
● de pietrărie în granit sau în ●
● platră de var. Pe comande furnizez ●
● în cel mai scurt timp pietri și lespezi ●
● de peatră prelucrate. Lucrări de ●
● sculptorie se pregătesc după desem- ●
● narea cu cea mai mare punctualitate. ●
● Furnizez: bolovani, peatră cloplită, ●
● prund de granit și sfărămături de ●
● granit pentru prunduire de drum, ●
● precum și la tot felul de lucruri de par- ●
● dositor, pietri de acoperit și marginit. ●

Văd. Engel Vilmos^{né}

Institut chimic pentru curățirea și vopsirea mătasei, stofei etc.
Făgăraș—Fogaras (Transilvania).

Intreprindere de primul rang.

Primește spre curățire chimică, cu prețurile cele mai ieftine, fără ca să le descoase, tot-felul de **haine de bărbați și femei.**

Haine pentru baluri, uniforme, cojoace de iarnă, coviltire, covoare, lucruri de mână, șaluri, dantele, pene, mănuși, ș. a. precum și ghete din piele albă, etc. etc.

Aranjament modern și de specialitate!
 Transformarea, curățirea și înălbirea perdelelor de dantele și a țesăturilor.

RICHTER și ZEPENI

BISERICA-ALBĂ — Szászky-ut 112. — — VĂRSZ FERENCZ

pietrari

Recomandă blic din Varsa cele mai mod...
MONUMENTE MORMAN
 de granit, marmora, dian, sienit...

Recomandă blic din Varsa cele mai mod...

dor, marmoră albă de Ruschița, trachit și pentru tot felul de zidiri.

Liferăm din piatrăria proprie tot felul de lucrări de bronz
 Depozit de pietri de hotare.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale
 a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.
 (In propria casă, edificată pentru acest scop).

Secții deosebite.

Modă bărbătească | Modă pentru copii
 Modă pentru femei | Trusouri.
Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

Tot-felul de pâine bună de cartofi din Brașov

TENTESCH VILMOS JÁNOS brutărie
 :- Brașov—Brassó, Közép u. 23. (Ó-Brașov)

Pâinea întărește inima omului.

Ous-tuoasă. Specialități de prăjituri: pesmet (biscuit) de ovăș și grâu pentru sănătate, pâine lată pentru diabeti, pâine de ovăș pentru reconvașenți, pâine Graham, prăjituri cu nuci Graham, pâine de nuci Graham, pesmet (zwieback) de nuci Graham, pâine fină și dură Graham pentru — și suferinzi de stomach și pentru nutrirea prusă. Cafea-caramel-cereale poame, extracte de nucă (nut de castan).

Ușoară de mistuit. Distins la expoziția internațională a brutarilor în anul 1907, din Budapesta cu medalia de aur și la expoziția internațională de igienă din Paris cu medalie de aur și cu dipl. de on. Catalog gratuit.

Specialități de prăjituri și pesmet (zwieback) de...

Zorger Győző

lăcătar artistic și pentru
 Nagyvárad, Körös u.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și repară scări, coridoare, cerdacuri, grillage, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor verthelmiane etc.

aranjament pentru - rle de met
 măcelării și căsăpli, mente pentru
 basreliefuri, strungă- in execuție sup
 Desemnuri și prospecto se trimite gratis

LIMONATA KRISTÁLY

VEDJEGY ZSEB BEN HORDHATÓ

LEGOLCSÓBB

KRISTÁLY LIMONÁDE ES LEGJOBB LIMONÁDE

se poate purta în buzunar.
 e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatese și coloniale. Discompușă în orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — fabrica de limonată Kristály a lui —

KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.